

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies tertius et quartus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

In SS. Domnina, Berinna Etc.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72907](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72907)

AUCTORE
C. S.

circa annum Domini millesimum. Cum vero ex canonici le Beuf *Historia Autissiodorensis* didicissem, laudatum Hugonem Ottoni III fuisse percarum, verisimile mihi apparuit, S. Marsi reliquias ab hoc antistite eidem Ottoni, et ab hoc sorori suæ Mechthildi seu Mathildi donatas esse. Et Mechthildem quidem Ottonis III sororem novimus, verum hanc Essendiensibus abbatissis certo annuere nequimus.

Papebrochius
ex ejusdem
tumbæ inscrip-
tione putat.

10 Papebrochius noster ad diem 21 Maji illustravit Acta venerabilium comitum Palatinorum, Erenfridi, seu Ezonis, et Mathildis, quæ Ottonis III soror fuit, eorumque filia B. Richeza, Polonorum regina; ex quibus in rem nostram hæc accipere. Erenfridus comes Palatinus Mathildem, Ottonis II ex Theophania filiam, Ottonis III sororem, consentientibus eodem Ottoni fratre, et matre Theophania, ex monasterio Essendiensi accepit uxorem, non serius quam anno 990, quo Theophania obiit: Mathildi vero Essendiensi abbatissæ etiam anno 1005 omnia monasterii sui privilegia renovata confirmataque a S. Henrico imperatore fuisse, laudati Bucelinus et Sammarthanus affirmant. Aut igitur Mechthildis hæc omnino alia est ab Essendiensi abbatissa, aut jam nupta Erenfrido Essendiensem abbatiam tenuit, quod postremum minime verisimile est, tum propter alia, tum quia Mechthildis Erenfridi uxor in monasterio, quod cum marito suo fundavit, Brawilerensi sepulta fuit; Essendiensis vero abbatissa in fundato a se in Essendiensi territorio Rellinckhausenii virginum canobio requiescit.

B
duas in ea
Mathildas
memorari,
amicam et
neptem.

11 Laudatus Papebrochius pag. 82 in *Annotatis* censuit, duas Mathildas a Bucelino confusas, eamque, quam Adelheidi suffectam statuit, perperam Ottonis II filiam appellatam esse. Adelheidi (inquit) Ottonis primi filia, successisse Mechthildem, scribit.... Bucelinus.... sed erravit, quando ipsam Ottonis II filiam fecit, adeoque cum hac sua nepte (Erenfridi conjugæ) confundit; quæ nomen ab illa (Quidilburgensi abbatissa) in baptismo habuisse potuit, et ideo huic commissa in juventute fuisse; nimirum in monasterio Essendiensi, unde Erenfrido nupti tradita est. Utramque satis clare distinguunt versus descripti in tumba S. Marsi,.... quos sic legendos puto, Bucelini editionem cum egrapho ad nos misso, satisque diverso, inter se conferens:

Hoc opus eximium gemmis auroque decorum
Mathildis vovit Theophanæ, quod bene solvit
Abbatissa bona Mathildt, hæc chrysea dona
Regi dans regum: quæ res depositi, in ævum
Spiritus Ottonis pascit cælestibus oris.

C

Domina Mathildt me fieri jussit.
12 Pergit Papebrochius: Vivebat autem illa (quæ tumbam fieri jussit) adhuc anno mii, quando S. Henricus ipsi confirmavit Essendiensis ecclesiæ immunitates et privilegia, ut ipse Bucelinus scribit. Ezonis vero uxor videtur viro juncta fuisse circa annum cmlxxxvi; certe ante annum cmlcix, quo mater ejus Theophano (qua vivente, ipsa nupserat) obiit, teste Dithmaro. Ex hac igitur inscriptione votum de S. Marsi tumba faciendâ tribuit Mathildi Theophanæ, id est, Ottonis II ex Theophania filia, Ottonis III sorori, et Erenfridi conjugi; voti vero executionem Mathildi, Ottonis I filia, abbatissæ Quidilburgensi, dictæque junioris Mathildis amicæ. Sed an hæc Quidilburgensi simul ac Essendiensi

C. B.

Pag. 544 in *Commentario* de SS. Dominna, Berinna et Prodoce num. 7, lin. 16 inter voces perspicio et adhæc pro insertis habe sequentia: *Accedit, S. Augustinum, uti in Notis ad citatum libri primi de Civitate Dei cap. 26 Coquæus recte observat, de sanctis Feminis, de quibus ibidem agit,*

abbatis præfuerit, hactenus non comperi; id tamen certum est, si S. Henricus cuidam Mathildi, abbatissæ Essendiensi, anno 1005 privilegium concesserit, hanc diversam fuisse a laudata abbatissa Quidilburgensi, quippe quam obiisse, constat, ante matrem suam Adelheidem imperatricem, cujus mortem Pagius in *Critica* Baronii anno 999 reponendam docet.

15 Egidius Gelenius in *Colonia supplicæ* pag. 48 inter lipsantheas anno 1654 in publica *Supplicatione* per eam urbem circumlatas tumbam S. Marsi recensens, ex ejusdem inscriptione censuit, eandem esse donum Ottonis II imperatoris, et Theophaniæ, augustæ ejus conjugis, tunc asceterio Assindiensi collatum, quando illi Mechthildis, eorumdem augustorum filia... præsedit. Quapropter inscriptionem tumbæ hoc legit modo:

Hoc opus eximium, gemmis auroque decorum
Mathildis vovit, Theophanu quod bene solvit,
Regi dans regum Mathildt hæc crysea dona
.....um
Spiritus Ottonis pascit cælestibus. . . . o . . .
Domina Me fieri
Mathildt Jussit.

Addit, in eadem arca aurea effigiem Ottonis II visi inter has duas inscriptiones Græcæ: ΜΙΑ ΕΝ ΧΩ ΗΙΤΟΣ ΚΑΣΙΑ. ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΡΟΜΑΙΩΝ Ε.Ο.*
quas sic exponit Latine: Una in Christo firma germanitas. Imperator Romanorum gloriosus Otto: E et quidem sat recte, si pro πῶς legas πῆρ. Papebrochianæ opinioni hic etiam favent vox germanitas, et effigies Ottonis II; hic enim germanus frater fuit Mathildis abbatissæ Quidilburgensis ex Ottone I et Adelaide.

Gelenius vero
eamdem tum-
bam Ottonis
II et Theophaniæ
donum
esse censuit.* i. e. ἑυδο-
ξος Ὀττώ

14 Habe etiam egraphum inscriptionis apud Bucelinum, a suo, ut annotavit Papebrochius, imo etiam a Geleniano diversum:

Hoc opus eximium, gemmis auroque decorum
Mechthildis vovit, quæ Theophanum quoque
solvit,

Abbatissa bona Mechthildis chrysea dona
Regi dans regum, quæ rex depositi in ævum
Spiritus Ottonis pascit cælestibus oris.
Post hæc subdit Bucelinus: In pede tumbæ hi
versus:

Hocce decus gemmis Cosma Damianeque vobis
Fecit Mathildis mercans æternæ caducis.
Theophanu cælis etc.

Cetera hic desunt, sive quod legi non possent, sive alia de causa. Hactenus inscriptiones apud Bucelinum, quæ aliis vitiosiores videntur. Ceterum nominantur SS. Cosmas et Damianus quia ecclesia Essendiensis iisdem dicata est.

15 Porro, si Papebrochii supra exposita opinio vera sit, debuit S. Marsi reliquiarum Autissiodoro translatio contigisse ante diem 6 Februarii anni 999, quo die Mathildis Quidilburgensis abbatissæ obitus figendus est ex Dithmaro; nec referri poterit ad episcopatum Hugonis, si hic Autissiodori primum sedere cæperit eodem anno 999, uti ex canonico le Beuf in sæpe dicta *Sylloge* num. 19 et sequenti verisimile dixeram: poterit tamen, si S. Marsi tumbæ constructio tribuenda sit alteri Mathildi, quæ post laudatam Quidilburgensis abbatissæ obitum Essendiensibus præfuerit. Hæc veritatis inquirendæ amore ad meam de S. Marso *Sylogem* addenda judicavi.

Ejusdem li-
psanthece
inscriptions
ex Bucelino.F
Conclusio
Appendicis.

IN SS. DOMNINA, BERINNA ETC.

temperantius loqui ob circumcelliones hæreticos, qui sancti doctoris ætate, uti ipsemet hæresi LXIX testatur, stulta martyrii opinione impulsus per mortes varias maximeque præcipitiorum et aquarum et ignium se ipsos necare furibundorum in morem solebant.

IN